

SZOCIÁLIS MENEDZSER

SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉSI SZAK

2021. TAVASZI FÉLÉV

ZÁRÓVIZSGA INFORMÁCIÓK ÉS TÉTELEK

A Záróvizsgára bocsátás feltétele:

1. A végbizonyítvány (abszolutórium), amely tanúsítja az előírt kreditek teljesítését, illetve az előírt tantárgyi vizsgák, gyakorlati jegyek és szükséges aláírások megszerzését. Az abszolutórium tanúsítja azt, hogy a hallgató a tantervben előírt tanulmányi és vizsgakötelezettségeinek mindenben eleget tett.
2. 10 kredit értékű szakdolgozat elkészítése és benyújtása, amelyet a konzulens és a kijelölt opponens írásban elbírált. Záróvizsgára az a hallgató bocsátható, akinek a konzulense és az opponense is egyaránt legalább elégséges érdemjegyet javasolt dolgozatára.

A Záróvizsga menete:

A Záróvizsga szóbeli vizsga, mely *alapvetően kettő részből áll:*

Első része a szakdolgozat megvédése. Ennek során a hallgató 10 perces prezentáció során összefoglalja dolgozata fő célkitűzéseit, módszereit, főbb eredményeit illetve válaszol az opponens és konzulens bírálatára. A dolgozat érdemjegyei és a védelem együttesen határozzák meg a szakdolgozat végső eredményét.

A Záróvizsga második részében a hallgató, két elméleti vizsgát tesz, előzetesen kiadott tételsor alapján a "szociális intervenció alapjai és gyakorlata" valamint a „szociális szféra jogi ismeretei és a szociális szféra gazdálkodása és menedzsmentje” blokkokba tartozó tárgyakból.

A Záróvizsga értékelése során a szakdolgozat védésére illetve a két elméleti vizsgára külön-külön ötfokozatú osztályzatot állapít meg a Bizottság.

Ha a Záróvizsgán valamely elméleti vizsga nem éri el az elégséges minősítést, az a vizsga ismételendő meg egy arra kijelölt Záróvizsga időszakban.

A Záróvizsga végső érdemjegyet a szakdolgozat, illetve a két szóbeli felelet összesített eredménye adja.

A szakdolgozat:

A *szakdolgozatot* a képzésben résztvevő oktatók valamelyikénél kell elkészíteni. A szakdolgozat a szakirányú képzettségnek megfelelő, írásosan is megjelenő, alkotó jellegű szakmai feladat, amely a hallgató tanulmányaira támaszkodva, empirikus és/vagy hazai és nemzetközi szakirodalom tanulmányozásával dolgozható ki, igazolja, hogy a hallgató képes az elsajátított ismeretanyag gyakorlati alkalmazására, az elvégzett munka és az eredmények szakszerű összefoglalására, a témakörbe tartozó szakmai feladatok megoldására, önálló szakmai munka végzésére.

A szakdolgozat terjedelme minimum 1 ív (40 ezer leütés), szakszerű bibliográfiával és jegyzeteléssel.

ZÁRÓVIZSGA TÉTELEK

2021. TAVASZA

Szociális intervenció alapjai és gyakorlata

1. A szociális munka, mint hivatás

- A szociális munka professzionalizációjának főbb állomásai
- A szociális munka professzió főbb jellemzői (misszió, kompetencia-terület, intézményrendszer, szolgáltatások, kompetencia-leírás, területek, tudástermelés és nyilvánosság, szakmai hierarchia, szakmapolitika)
- A szociális munka és a szociálpolitika kapcsolata, politikum a szociális munkában
- Kompetencia a szociális munkában (értékek, tudás, szakmára felkészült személyiség)

Irodalom:

- Hegyesi Gábor - Kozma Judit: Általános szociális munka – áttekintés, Kozma Judit: Kompetencia a szociális munkában. In: Kozma Judit (szerk.): Kézikönyv szociális munkásoknak. Budapest, Szociális Szakmai Szövetség, 2002, 13-67.
- órai jegyzet (Kozma Judit)

2. Esetkezelés a szociális munkában: Az interjú

- Irodalom: Bárdos Kata: Alapvető eszközök a szociális munkában. In: Kozma Judit (szerk.): Kézikönyv szociális munkásoknak. Budapest, Szociális Szakmai Szövetség, 2002, 128-156.
- órai jegyzet (Kozma Judit)

3. Esetkezelés a szociális munkában: A feltárás

- A feltárás fogalma, alapelvei, információs források, problémák feltárása
- Intraperszonális és környezeti rendszerek feltárása

Irodalom:

- Beulah Compton - Burt Galaway: A problémamegoldás: a szociális munka folyamata. In: Hegyesi-Talyigás (szerk.): Nemzetközi szöveggyűjtemény a "szociális munka elmélete és gyakorlata" c. tárgyhoz. 1. Kötet, 138-160.o., D. Hepworth - J. E. Larsen: A sokszempontú felmérés.; uők.; Intraperszonális és környezeti rendszerek felmérése. In: Tánczos Éva (szerk.): Szociális munka egyénnel és családokkal – esetmunka. A szociális munka elmélete és gyakorlata, 2. kötet;
- órai jegyzet (Kozma Judit)

4. Esetkezelés a szociális munkában: A tanácsadás

- A problémamegoldó modell és a tanácsadás folyamata
- A szegénységben élő kliensekkel végzett munka sajátos problémái

Irodalom: D. Heapworth - J. A. Larsen: A célokban való megegyezés és a szerződés-kötés.; Uők.; Bevezetés a problémamegoldó folyamatba.; Uők.; A környezet változtatása, erőforrások teremtése, tervezése.; Szabó Lajos: Krízisintervenció.; D. Howe: A behaviorista szociális munka. In: Tánczos Éva (szerk.): Szociális munka egyénnel és családokkal – esetmunka. A szociális munka elmélete és gyakorlata, 2. kötet.; Kozma Judit: A szegénység pszichológiai vonatkozásai. Esély, 2003/2, 15-30.

- órai jegyzet (Kozma Judit)

5. Szociális munka csoportokkal: csoportok a szociális munkában, a csoportvezetés

- A csoportok típusai a szociális munkában: rekreációs, rekreációs készségfejlesztő, oktató, problémamegoldó és döntéshozó, önszorgító, szocializációs és terápiás csoportok.
- Csoportvezetés: vezetéselmélet, a csoporton belüli hatalom, a csoportvezetéshez szükséges készségek, a csoport tervezése és elindítása, a munka folyamata, a csoport lezárása

Irodalom:

- Németh László (2002 és későbbi megjelenések): Szociális munka csoportokkal. In: Kozma Judit (szerk.): *Kézikönyv szociális munkásoknak*. Szociális Szakmai Szövetség, Budapest, 186-229.
- Pataki Éva: Szociális csoportmunka. Szociotéka. Módszertani kézikönyv, Debrecen, 2010., 50-103. (Interneten megtalálható: http://szocioteka.hu/files/didaktikai_modszertani_kezikonyv_vegleges.pdf),
- Toseland-Rivas: A csoportvezetésről. In: Hegyesi-Kozma-Szilvási-Talyigás (szerk.) (1997 és későbbi megjelenések): *A szociális munka elmélete és gyakorlata* 4. kötet, Bárczi Gusztáv Gyógypedagógia Tanárképző Főiskola, Budapest, 127-163.
- órai jegyzet (Kozma Judit)

6. Szociális munka csoportokkal: csoportdinamika, egyén a csoportban

- A csoportdinamika alapvető jelenségei: tagsági és vonatkoztatási csoport, a csoportfejlődés szakaszai, a feladatra és a kapcsolatokra vonatkozó szerepek, a személyes és csoportcélok, a konformitás, a versengés és együttműködés, a konfliktus és kreativitás, a problémamegoldó megközelítés, a csoportfolyamat akadályainak kezelése, a csoport nagysága.

Irodalom:

- Előadás, Toesland-Rivas: Csoportdinamika, Schulman: Egyén a csoportban, 127-245. In: Hegyesi-Kozma-Szilvási-Talyigás (szerk.) (1997 és későbbi megjelenések): *A szociális munka elmélet és gyakorlata* 4. kötet, Bárczi Gusztáv Gyógypedagógia Tanárképző Főiskola, Budapest. (A tanszék honlapján megtalálható.)
- órai jegyzet (Kozma Judit)

7. Szociális munka közösségekkel: a közösségi szociális munka három modellje, alkalmazása Magyarországon

- - Rothman modell
- - Közösségfejlesztés definíciói (Community development report és KÖFE)
- - internetes források alapján (pl. Cserehát Program, Biztos Kezdet, telepfelszámolás, Integrált Közösségi Szolgáltató Tér, külföldi példát is be lehet mutatni az irodalomjegyzékben fellelhető szöveggyűjtemény példái alapján)

Irodalom:

- Gosztonyi, Géza (1998): *Közösségi szociális munka*. In: Kozma Judit (szerk.): *Kézikönyv szociális munkásoknak*. Budapest, Szociális Szakmai Szövetség.
- Gosztonyi, Géza: *A közösségi szociális munka és a közösségfejlesztés speciális kapcsolata Magyarországon*. In: Sipos Flórián (szerk.) (2008): *Közösségi szemlélet a szociális munkában*. Szöveggyűjtemény. p 9-11.
- Zastrow, Charles (1994): *A szociális munka közösségi gyakorlata*. In: Gosztonyi, Géza (szerk.): *Közösségi szociális munka. A szociális munka elmélete és gyakorlata* 3. kötet. Semmelweis Kiadó, Budapest, 219-257.
- előadás ppt (Havasi Virág)

8. Szociális munka közösségekkel: a munka folyamata, aktivizáló eszközök

- - A közösségfejlesztés lépései
- - Aktivizáló eszközök
- - Egy közösségi munka projekt bemutatása

Irodalom:

- Varga, Tamás - Vercseg, Ilona (szerk.) (1998): *Közösségfejlesztés*. Budapest, Magyar Művelődési Intézet
- előadás ppt, órai jegyzet (Havasi Virág)

9. A családszociológia főbb kérdései

Irodalom:

- CSEH-SZOMBATHY, L.: *Családszociológiai problémák és módszerek*. Gondolat, Budapest, 1979. (Az órán kijelölt részek)
- PONGRÁCZ, T.-né: Család és munka szerepe a nők életében. In: PONGRÁCZ, T.-né – SPÉDER, Zs. (Szerk.) *Népesség - értékek – vélemények*. Budapest, 2003.
<http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/a503.pdf>
- SPÉDER, Zs.: Gyermekvállalás megváltozott munkaerőpiaci körülmények között.
<http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/a505.pdf>
- S. MOLNÁR, E.: Élettársi együttélések -tények és vélemények.
<http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/a504.pdf>
- órai jegyzet (Szabó-Tóth Kinga)

10. Szociális védelem, családpolitika, családtámogatások az Európai Unióban

Irodalom:

- Hajdú József (2004): A szociális védelem alapkérdései az Európai Unióban. In: Gyulavári Tamás (szerk.): *Az Európai Unió szociális dimenziója*. OFA, 233-248.
- Robert Schuman Intézet (2012): *Új európai szociális modell (összefoglaló)*. Kézirat
- F. Figari – A. Paulus – H. Sutherland (2009): A gyermekes családok támogatása az adózási rendszeren és a szociális ellátásokon keresztül. *Esély*, 2009. 5. sz., 68-82.
http://www.esely.org/kiadvanyok/2009_5/04figari.pdf
- Családi támogatások az Európai Unió országaiban
http://www.noe.hu/anyagok/eu_csaltamok.pdf
- Európai Bizottság (2011): *Az Európa 2020 stratégia szociális dimenziója. A szociális védelemmel foglalkozó bizottság jelentése*. Összefoglaló.
- órai jegyzet (Kozma Judit)

A szociális szféra jogi ismeretei és a szociális szféra gazdálkodása és menedzsmentje

1. **A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény ismertetése**
2. **A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény ismertetése**
3. **Jogalanyiség a munkajogban (munkáltató és munkavállaló) és a munkaszerződésre vonatkozó szabályok**

Irodalom:

- Prugberger Tamás - Keneders György: A Munka- és közszolgálati jog intézményrendszerének kritikai és összehasonlító jogi elemzése, Novotni, Miskolc, 2009 79-93. oldal és 276-285.
- az előadás anyaga (Jakab Nóra)

4. **A munkaviszony megszüntetésének rendszere és a rendes felmondás szabályai**

Irodalom:

- Prugberger Tamás - Kenderes György: A Munka- és közszolgálati jog intézményrendszerének kritikai és összehasonlító jogi elemzése, Novotni, Miskolc, 2009 79-93. oldal és 276-285. oldal
- az előadás anyaga (Jakab Nóra)

5. **A stratégiai tervezési folyamata a szociális szférában**

Irodalom:

- Barakonyi, P. - Lorange, P: Stratégiai menedzsment. Bp. 993. KJK.
- órai anyag (Havasi Virág)

6. **A vezetés fogalma, vezetési stílusok. Stíluselméletek: Lewin és Likert osztályozásának bemutatása**

Irodalom:

- Dr. SZINTAY István: *Vezetéselmélet*. Bíbor Kiadó, Miskolc, 2003.
- órai anyag (Osváth Andrea)

7. **Fogyasztói magatartás (kereslet és kínálat a piacon, jövedelem- és ár rugalmasság, közömbösségi görbék, költségvetési egyenes, haszonmaximalizálás)**

Irodalom:

- Samuelson, P. A. – Nordhaus, W. D.: Közgazdaságtan. Akadémiai Kiadó, Bp. 2005
- órai anyag (Havasi Virág)

8. Az állam gazdaságpolitikája (fiskális és monetáris politika céljai és eszközszerkezetei)

Irodalom:

- Nagy A.(szerk.): Makroökonómia. PSZF, Budapest, 1997
- órai anyag (Havasi Virág)

9. A szociális szolgáltatások menedzsmentjének fő kérdései

Irodalom:

<http://www.modernizacio.hu/index.php?page=dokumentum&piller=22&dokid=321>

10. A szociális szolgáltatások modernizációjának fő kérdései

Irodalom:

- Kozma Judit: A szociális szolgáltatások modernizációjának kérdései a szociális munka nézőpontjából. Kapocs, Évzáró szám 2007.

Miskolc, 2021. február 17.

Dr. habil. Szabó-Tóth Kinga
intézetigazgató